

Український алфавіт

Аа	Бб	Вв	Гг	Ґґ	Дд	Ее
а	бе	ве	ге	ґе	де	е
Єє	Жж	Зз	Ии	Іі	Її	Йй
є	же	зе	и	і	ї	йот
Кк	Лл	Мм	Нн	Оо	Пп	Рр
ка	ел	ем	ен	о	пе	ер
Сс	Тт	Уу	Фф	Хх	Цц	Чч
ес	те	у	еф	ха	це	че
Шш	Щщ	Ь	Юю	Яя		
ша	ща	м'який знак	ю	я		

**Слова, значення, вимову й написання
яких треба запам'ятати**

алфа́віт	завда́ння	понеді́лок
Батьківщи́на	за́єць	предме́т
будь ла́ска	календа́р	п'я́тниця
ведмі́дь	ки́лим	рюкза́к
ве́ресень	меда́ль	середа́
ву́лиця	метро́	співчу́ття
геро́й	на добра́ніч	теа́тр
дива́н	неді́ля	черво́ний
дити́на	ноутбу́к	черговий
до побаче́ння	озна́ка	череві́ки
духмя́ний	по́милка	черне́тка
дя́тел	помилкі́	четве́р

ЗВУКИ І БУКВИ

Звуко-буквений склад слова.

Алфавіт

Це важливо знати!

- ☉ **Алфавіт** — це сукупність букв мови, розташованих у чітко визначеному порядку. В українському алфавіті (абетці) є 33 букви.
- ☉ Звуки ми чуємо і вимовляємо.
- ☉ На письмі звуки позначаються буквами. Букви ми бачимо, читаємо і пишемо.

Вправи та завдання

1. Прочитай вірш.

Вже канікули скінчились,
двері школи відчинились —
звідусіль прямують діти
та несуть портфелі й квіти.

Ольга Науменко

- З яким настроєм ти йдеш до школи? Розкажи про свої почуття від зустрічі з друзями та вчителями.
- Продовж речення: *У школі дітей навчають ...*

2. Відгадай загадку.

Великий будинок у місті стоїть
та завжди, як вулик бджолиний, **шумить**.
Як чаша, він повний знаннями,
ласкавий будинок цей з нами.

- Склади і запиши речення зі словом-відгадкою.
- Побудуй звукові схеми виділених слів.

3. Прочитай.

Злива — слива. Білочка — гілочка. День — пень. Байка — майка. Малина — машина. Коса — коза. Голос — колос. Ранок — ґанок.

- Спиши, підкресли букви, якими відрізняються слова.

4. До поданих слів добери такі, що відрізняються першою буквою.

Зразок. Балка — палка.

Калина —	Колос —
Пічка —	Чайка —
Парта —	Шибка —

- Підкресли букви, якими відрізняються слова.

5. Прочитай вірш.

Хто жартує?

Ці слова, ці СЛОВА
принесла мені СОВА.
Їй приснився дивний СОН,
що прийшов до неї СЛОН,
він зривав із гілки СИВУ
синювату, спілу СЛИВУ.
Потім слон пішов у КАСУ,
потім завітав до КЛАСУ.

Надія Кир'ян

- Випиши слова парами за зразком. Підкресли букву, якою відрізняються ці слова.

Зразок. Слова — сова.

- Спробуй самостійно вилучити зі слів одну букву так, щоб утворилося інше слово.

Екран —

Роса —

Буряк —

Комар —

6. Прочитай текст.

Осінь

Непомітно на землю підкралася осінь. У повітрі пливуть білі павутинки бабиного літа. Почали опадати з дерев золоті листочки. З трави визирнули маленькі опеньки. Уже приготувалися до відльоту дикі гуси та качки.

- Випиши слова зі знаком м'якшення.
- Побудуй їх звукові схеми.

7. Прочитай текст.

Ліс

Шумить зелений ліс. На галявині великий дуб. Біля нього пригнулася берізка. Дуб захищає її від вітру. Він великий і сильний. Берізка тріпоче листочками і радіє.

- Спиши. Підкресли слова, в яких звуків більше ніж букв.

8. Прочитай вірш. Спиши. Підкресли, скільки букв є в українському алфавіті.

Пригадаймо знову, діти:
скільки літер в алфавіті?
І всі разом скажем так:
тридцять дві та м'який знак.
Отже разом тридцять три —
ясні **зіроньки** малі.

За Віктором Дзюбою

- Побудуй звукову схему виділеного слова.

9. Прочитай слова. Як називають цю групу тварин?

Бджола, муха, джміль, комар, оса, метелик,
хрущ, сонечко, гедзь.

- Запиши слова в алфавітному порядку.
- Підкресли слова, які неможливо перенести з рядка в рядок.
- Побудуй звукову схему виділеного слова.

10. Прочитай слова. Об'єднай їх однією назвою.

Помідори, огірки,
баклажани, кабачки,
перець, капустана,
бурячок, морквина.

Валентина Бутрім

- Запиши слова у алфавітному порядку, беручи до уваги першу і другу букви.
- Продовж речення: **Найбільше за смаком мені подобається ..., тому що ...** .

11. Прочитай. Що нового ти дізнався (дізналася)?

Птахи володіють відчуттям часу. Кожна пташка прокидається в певний час. Соловейко починає співати близько другої години ночі. На початку третьої години прокидаються **перепілка**, **жайворонок**, зозуля, **іволга**. О четвертій годині вилітають на роботу **шпаки**, **трясогузки**. Близько шостої години зустрічають день **горобці**.

- Запиши слова — назви птахів у алфавітному порядку.
- Побудуй звукові схеми і підкреслених слів.

12. Прочитай вірш.

Хто там мешкає у морі
у солоній у воді?
Мушлі різнокольорові,
краби, рибки золоті,
і **медузи** товстопузі,
і **дельфіни**, і **зірки**,
їжачки — веселі друзі, —
і **креветки**, і **мальки**.
Синє море літом тепле
в пінних кучериках хвиль, —
отже, в червні, липні, серпні —
кличе в світ чарівний свій.

Ольга та Тетяна Денисенко

- Запиши слова — назви морських мешканців у абетковому порядку, беручи до уваги першу і другу букви.

13. Прочитай.

Наша Батьківщина — Україна. Вона велика і могутня. Прекрасна її природа. Безмежними просторами України несуть свої води великі і маленькі річки: Дніпро, Збруч, Тиса, Черемош, Горинь, Ірпінь, Прут.

- Спиши текст, записуючи слова — назви річок у абетковому порядку.
- Доповни текст назвою річки, яка протікає у місцевості, де ти живеш.

Зміст

Звуки і букви	5
Звуко-буквенний склад слова. Алфавіт.....	5
Голосні та приголосні звуки.....	10
Склад. Перенос слів з рядка в рядок по складах.....	17
Наголос. Наголошені й ненаголошені звуки і склади	23
Приголосні звуки. Позначення їх буквами.....	28
Тверді та м'які приголосні звуки. Позначення м'якості приголосних звуків.....	42
Подовжені м'які приголосні звуки	45
Дзвінки та глухі приголосні звуки.....	51
Апостроф	56
Слово. Лексичне значення слова.	64
Тематичні групи.....	66
Слова, близькі за значенням і слова, протилежні за значенням.....	70
Багатозначні слова. Пряме і переносне значення слів	77
Частини мови	83
Іменник	84
Прикметник	98
Дієслово	114
Числівник.....	131
Службові слова	137
Речення	143
Розповідні речення	147
Питальні речення	155
Спонукальні речення	157
Текст. Особливості тексту. Будова тексту	161